

Llibre I, Títol IV: Dels ingenus¹ *De ingenuis*

Ingenu és aquell que des del moment que nasqué és lliure, ja hagi nascut del matrimoni de dos ingenus, o de dos lliberts, o bé d'un llibert i d'un ingenu. Però si algú neix de mare lliure i de pare esclau², serà no obstant ingenu, com el que neix de mare lliure i de pare dubtós, perquè ha estat concebut del poble³. Però encara que el pare sigui esclau, és suficient doncs, que la mare hagi estat lliure en el moment de donar a llum, encara que l'hagi concebut essent esclava. Tanmateix si l'hagués concebut essent lliure i el donés a llum després d'esdevenir esclava, s'ha determinat que el que neix, sigui lliure, perquè la desgràcia de la mare no ha de perjudicar al fill que porta en les seves entranyes. D'ací que s'hagi preguntat: si una esclava, estant embarassada, i havent estat manumitida i després reduïda altra vegada a l'esclavitud; pareix un fill, serà aquest lliure o esclau? I Marcel provà que neix lliure; doncs aquell que està en les entranyes de la mare té suficient amb que aquesta hagi estat lliure durant el període de l'embaràs, perquè ell sigui també lliure; el que és una veritat. D'ací que s'hagi preguntat: si una esclava, estant embarassada, i havent estat manumitida i després reduïda altra vegada a l'esclavitud; pareix un fill, serà aquest lliure o esclau? I Marcel provà que neix lliure; doncs aquell que està en les entranyes de la mare té suficient amb que aquesta hagi estat lliure durant el període de l'embaràs, perquè ell sigui també lliure; i aquesta és la veritat. Instituta, 1, 4, pr.⁴

Quan algú ha nascut ingenu, no perd aquesta condició per haver estat reduït a esclavitud i haver estat manumitit després; perquè s'ha declarat reiteradament que la manumissió⁵ no pot perjudicar els drets del naixement⁶. Instituta, 1, 4, 1

¹ CJ.7.14.0. *De ingenuis manumissis*. Codi 6, 8; 7, 14

Els ingenus gaudien de totes les preeminències i drets de la constitució política i civil atorgava als ciutadans. Justinià va equiparar les classes d'ingenus: ciutadans, llatins, dedicticis, llevat de la condició d'ingenus i lliberts com veurem.

² Obeeix al fet que no era vàlid un matrimoni amb un esclau.

³ Fora del matrimoni i per tant no pot atribuir-se a un o altre home. Digest 1, 5 De l'estat de les persones, 23 (Modestí).

⁴ Gai 1, 11 Classificació dels homes lliures en ingenus i lliberts: dels ingenus

Gai 1, 28 Classificació dels homes lliures en ingenus i lliberts: dels lliberts: de la diferència de condició entre els lliberts llatins i els dedicticis: respecte les maneres per les quals es pot arribar a ser ciutadà romà

Gai 1, 82 i 88-89 Dels *sui iuris* i dels *alieni iuris*: dels *liberis* subjectes a la pàtria potestat: i que hem procreat fora dels *iustae nuptiae* però admesos després *in potestate*.

Digest 1, 5 De l'estat de les persones, 6 (Gai)

Digest 1, 5 De l'estat de les persones, 5, 2-3 (Marcia)

⁵ Digest 1, 5, De l'estat de les persones, 21, així els ingenus no podien perdre aquesta condició.

⁶ Formula la diferència entre ser esclau i estar en esclavatge, la diferència entre situació de dret i de fet.